

ጥርጉን ኣብ ምርካብ ዝተገብረ ሓጺር መደረ "ናይ ዑቕባ መሰል ብዝምልከት ንኤርትራውያን ስደተኛታት"

ቡንድስ ሻው-ፕላትዝ 18 ግንቦት 2018

ካህንን ናይ ኣዋሃሃዲት ሽማግሌ ኣባል፣ ዳንኤል ቪንክላር "ሪ-አሱይል" (ሪሲበርግ)

ስነ-ስርዓት (ኣቀባብላ) ናይ ስዊዝ ንፖሊቲካውን ማሕበረ-ሰብካውን ሂወት ብዝምልከት እንታይ ይመስል? ስነ-ስርዓት ኣብ ቅድሚ ካብ ሃገርም ዝተፈናቀሉ ደቂ-ሰባትን ከምኡ'ውን ኣብቲ ዘግበዩሉ መበቆል ዓዶም ከምለሱ ዘይክእሉ።

ኣካይዳን ኣቀባብላን፣ ኣብ ርእሲ እቶም ብኣፍልጦ መንገዲ ስደት ክኸዱ ዝተገደዱን፣ ብስቃይን ጸባባን፣ ዘይተኣደነ ሽግርን ካብዚ እንተ ሓለፈ'ውን ናይ ሞት ዕድል ዝጸበዩም ደቂ-ሰባት፣ ኣካይዳን ኣቀባብላን፣ ኣብ ርእሲ እቶም ካብ ዓመጽን ስቃይን ከምኡ'ውን ካብ ወግእን ዝሃደሙ ኣብዚ ድማ ቦታ ናይ ማዕቆባን (ጽላል) ሓለዋን ዝደልዩ ደቂ-ሰባት፣

ኣባና፣ ኣብ ርእሲ ስደተኛታት ዝግበር ናይ ስነ-ስርዓት ኣቀባብላ ብሕርያ ኮይኑ ኣሎ። እዚ ድማ ኣብ ዘይፍትሓውን ዕድልን ዝተመርኮሰ እዩ።

- እቲ ኣብቲ ናይ መጀመርታ ቃለ-ማሕተት ኣብ ዝገብረሉ እዋን ኣብ ዘይርሕሩሕ ሓታቲ ዝቀረበ፣ ዕድል ኣይገበረን ናይ ዑቕባ ተቀባልነቱ ድማ ብጣዕሚ ንኡስ እዩ (መወከሲ ቡንድ-ጋዜጣ ናይ ዕለት 17.05.2016)።
- እቲ ናቱ ቃለ-ማሕተት ብግቡእ ከምልስ ዘይካኣለን፣ ናይ ዘረባ ክእለት ዘይብሉ ከምኡ'ውን ንሓታቲኡ ከም ዘይእመን ኮይኑ ዝመስለ ሰብ፣ እዚ ሕማቕ ዕድል ኣለዎ (ናይ ማሕበራውን ባህላውን መጽናዕቲ ናይ ዩኒቨርሲቲ ቦርን WÖZ ናይ ዕለት 15.03.2018)።
- እቲ ጉዳዩ ብሃገራዊ ናይ ምሕደራ ቤት ፍርዲ ክጸረየሉ ኢሉ ዝኸሰሰ ሰብ ድማ እንተ ዳኣ ኣብ ቅድሚ ናይ ሓደ ኣሉታዊ ኣተሓሳስባ ዘለዎ ሰልፊ ኣባል ዝኾነ ፈራዳይ ቀሪቡ፣ ዳርጋ ሰለስተ ዕጽፊ ንኡስ ናይ ዓወት ዕድል ኣለዎ (መወከሲ ቡንድ-ጋዜጣ ናይ ዕለት 10.10.2016)።

እቶም መሰል ናይ ግዝያዊ ተቀባልነት ዝነበርም ሰባት ተነጺጎም። እቶም ኣብ መበቆል ዓዶም ከምለሱ ዘይካኣሉ ድማ ኣብቲ ናይ ህጹጽ ሓገዝ ትካላት ቦታ ይዳጎኑ። እቲ ቤት ጽሕፈት ናይ ስደተኛታት ካብ ሰነ 2016 መዋቅሩ ካብ ዝቅይር ኣብዛ ሃብታም ሃገርና ስዊዝ ብቀጻሊ ብዙሓት ኤርትራውያን ስደተኛታት ብዘይ መሰልን ክብርን ይነብሩ ኣለዉ። እተን ዝበዝሓ ክፋል ድማ ደቂ ኣንስትዮ ኮይነን ኣብ መዓስከራት ተጨፍሊቀንን ተበሳጭየንን ብበይነትን ይነብሩ ኣለዎ።

ናይ ኤርትራ ናይ ክብሪ ቆንስል ዝኾነ ቶኒ ሎኻ ኣብ ስዊዝ ከም ተላኣኣኻይ ናይ መንግስቲ ኤርትራ ዘገልግል ኣንጻር ኤርትራውያን ሓተቲ ዑቕባ ፕሮፓጋንዳ የካይድ። ተአማንነቶም የጥፍእ ከምኡ ድማ ከም ናይ ቁጠባ ስደተኛታት መሰልቲ ሓተትቲ ዑቕባ ይገልጻም። እቲ መዋቅር ናይ ሓተትቲ ዑቕባ ኤርትራውያ ዝተቀየረሉን ዝኸረረሉን ምክንያት እዉን ብናቱ ጸዕሪ እዩ። እቲ ናቱ መርትዖታትን መግለጺታትን'ውን ኣብ ፖሊቲካውን ማሕበራውን ጽቡቕ ተሰማዕነት ረኺቡስ እተን መራኸቢ ብዙሓን ትካላት'ውን ብደስታ ተቀቢላናኦ። ዋላኳ ብዕላማ ብዙሕ ሓቂ ዘይሓዘለን ወይ ድማ ጌጋ መልእኽትን ይሃልዉ ደኣ እንበር ንኹሎም ነቶም ኣንጻር ናይ ዑቕባ ተቀባልነት ዝኾኑ ሃለልቲ ፖሊቲከኛታት ግን ሓደ ጽቡቕ ዜና እዩ።

እዚ ናይ ብዙሓት ፖሊቲካውያን ኣቃጫጭ (ምንእኣስ) ዝሓዘኣለ መትከል፣ ማለት ካብ ናይ የማናዊ ክንፊ ጥራይ ዘይኮነስ፣ ናይ ነዊሕ ዓመታት ኣንጻር ወጻእተኛታትን ስደተኛታትን ክግበር ዝጸንሖ ናይ ፖሊቲካዊ ጎስጓስ ወጽኢት እዩ። እዚአቶም ናይ ሓደ ሕብረተሰብ ዝደኸሙ ክፋል እንከለዉ፣ ኣብ ድሕሪኦም ናይ ፖሊቲካ ጸወታ ይካየዱ ኣሎ። ኣትኩሮ ንምርካብ ድማ ዝተፈላለዩ ዘፈራርህ ቃላት ይንዛሕ (ማለት፣ ዓመጽቲ፣ ለመንቲ ብናይ ካልኣት ረሃጽ ዝነብሩ፣ ብኣሉታ ዝራኣዩ)። ጉዳይ ወጻእተኛታት ካብ ነዊሕ ግዜ ኣትሒዙ ከም ናይ መቃለሲ ዓዉድን ተሸካሚ ሓጥያትን ኮይኑ ኣሎ።

እዚ ናይ እዚአቶ ፖሊቲካዊ ጉጅለ ምዝመዛ እዚ ኣብ ሕብረተሰብና ዉጺኢታዊ ኮይኑስ ስንብራት'ውን ሓዲጉ ኣሎ። ኤርትራውያን ሓተትቲ ዑቕባ ከምኡ'ውን ካልኣት ኣብ ብዙሕ ናይ ሕብረተሰብ ክፋላት ከም

አስጋእቲ ይራካዩ። እቲ ኣብ ርእሲ ካልኣት ክህሉ ዝነበሮ ተረድኦን ምድንጋጽን ግን ብምኽንያት ናይ ነዉሕ ዓመታት ተቋዉሞ ዘይነበሮ ፖሊቲካዊ ጎስጓስ ሓቁቁ ተሪፉ።

ኣብ ሰዊዝ ልፍንቲ ናይ ጽቡቕ ኣቀባብላ (ስነ-ስርዓት) ንፍጠር! ነቶም ኣብ ሃገርና ዘለዉ ስደተኛታትን ወጻእተኛታትን ሰብኣዊ ክብሮም ንምለሰሎም! ጽን ኢልኩም ሰለ ዝስማዕኩምኒ የመስግነኩም።